

Op te bergen
in de band van
19 maart 2003

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

gehouden op 10 februari 2003

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Vaststelling van de agenda	2
Verslag van de vergadering van 6 januari 2003	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Plan tot behoud van de grutto in Zuidwest- Drenthe	2
Spreekrecht	2
- <i>de heer Folkerts (namens de samenwer- kende weidevogelgroeperingen)</i>	
Landinrichting Odoorn; raamplan en eerste module	6
De Drentse Landbouw maakt de Toekomst	8
Energieneutraal sportcomplex Kloosterveen	14
Sluiting	20
Toezegging	21
Bijlage	

STATENCOMMISSIE MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 10 februari 2003 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

H. Zomer (CDA, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
F. Benning (VVD)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
mevrouw W. van Dommelen-Logtmeijer (CDA)
A.J. Gaasbeek (OSD)
H.R. Hornstra (PvdA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (ChristenUnie)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
B. Popken (OPD)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
M.J. Smit (D66)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
C.J. Mulder (secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

A. Haak (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
K.J. de Vries (CDA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering en deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van de leden Haak, De Haas en De Vries.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat het overlegorgaan van het Nationaal Park Drents-Friese Wold de commissie heeft uitgenodigd voor een ontmoeting en een dialoog op 14 mei aanstaande in de middag.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER deelt mee dat van de PvdA-fractie het verzoek is ingekomen het Plan tot behoud van de grutto in Zuidwest-Drenthe te agenderen (agendapunt 7) en dat er enkele verzoeken zijn gedaan om naar aanleiding van ingekomen stukken een opmerking te maken. Hij constateert dat de commissie instemt met de conceptagenda en dat de agenda hiermee is vastgesteld.

4. Verslag van de vergadering van 6 januari 2003

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer POPKEN spreekt zijn waardering uit voor de Drentse Landbouw Agenda. Dit stuk lijkt hem een prima basis voor nog te ontwikkelen beleid.

De heer GAASBEEK zegt zich zorgen te maken over de ontwikkelingen op het gebied van ondergrondse berging van nucleair afval. Hij verzoekt het college zeer alert te blijven.

De heer SMIT vindt de brief van Awenyddion erg belangrijk, omdat daarin de problematiek van de infrastructuur op een totaal andere manier wordt benaderd en er dus ook totaal andere oplossingen worden aangedragen. Hij vraagt het college deze brief serieus te nemen voor wat betreft de bovengemeentelijke aspecten.

De ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

6. IPO-aangelegenheden

De heer BENNINK stelt vast dat in de Interprovinciaal Overleg(IPO)-commissie Milieu, Water, Landbouw en Natuur is besloten een prestatiebrief te sturen naar de minister. Hij vraagt of er al resultaten zijn als het gaat om de taakstelling natuur-aankoop en de financiering daarvan. Is er sprake van afstemming als het gaat om gelden die beschikbaar gesteld kunnen worden voor landinrichtingsprojecten, agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de minister kort na het besluit van bedoelde IPO-commissie bezuinigingsmaatregelen heeft genomen. Daarom is de prestatieafspraken niet getekend en zijn de onderhandelingen heropend.

7. Brief van gedeputeerde staten van 2 december 2002, kenmerk 48/6.2/2002009696, Plan tot behoud van de grutto in Zuidwest-Drenthe

Spreekrecht

De heer FOLKERTS spreekt in namens de samenwerkende weidevogelgroeperingen (zie bijlage 1).

De heer GAASBEEK waardeert de inzet van de heer Folkerts, maar wil graag duidelijk horen wat hij nu precies wil.

De heer FOLKERTS vraagt de provincie om het door de weidevogelgroeperingen ingediende Gruttoplan financieel te honoreren.

Mevrouw KEMPE meent uit de stukken te kunnen begrijpen dat de "ruime jas" evenveel effect heeft als het plan van de weidevogelgroeperingen. Zij wil daarop graag het commentaar van de heer Folkerts vernemen. Verder vraagt zij of de angst van de boeren voor de begrenzing wel reëel is.

De heer FOLKERTS zegt dat die angst inderdaad niet reëel is. Het enige waar de weidevogelgroeperingen zich op richten, is het behoud van de grutto. Verder merkt hij op dat de "ruime jas" en het Gruttoplan van de weidevogelgroeperingen niet goed met elkaar kunnen worden vergeleken, omdat het Gruttoplan alleen betrekking heeft op

percelen waar de grutto's broeden. Hij denkt dat dit maatwerk op termijn meer effect zal hebben.

Het is voor mevrouw KEMPE nog maar de vraag of dat Gruttoplan inderdaad betere resultaten zal hebben. Zij verwijst in dit verband naar de proef van weidevogelbeheer.

De heer FOLKERTS stelt vast dat elke aanpak tot nu toe niet heeft geleid tot een vooruitgang in het gruttobestand. Hij dringt daarom aan op een nieuwe, creatieve aanpak.

De heer HORNSTRA vraagt naar de mening van de heer Folkerts over een provinciale pilot.

De heer FOLKERTS vindt de inzet in het kader van het 100 ha-systeem nogal beperkt. Hij pleit nogmaals voor een nieuwe aanpak, vooral ook omdat de tot nu toe behaalde resultaten bepaald niet goed zijn te noemen.

Het is de heer HORNSTRA nog steeds niet duidelijk wat de status is van de brief van het college. Het heeft er alle schijn van dat het college de commissie een aantal alternatieven voorlegt zonder zelf een duidelijk standpunt in te nemen. Deze manier van communiceren blinkt niet uit in helderheid.

Spreker heeft waardering voor de inzet van de weidevogelorganisaties en vindt het jammer dat door het uitlopen van een vergadering van de commissie, de communicatie met deze organisaties enigszins is verstoord.

Om de kosten voor de provincie goed te kunnen beoordelen, zou ook inzicht moeten bestaan in de kosten voor het Rijk. Hoe oordeelt het college over het gevaar van precedentwerking? Op welke plaatsen is er eigenlijk meer kans op succes? Zijn de problemen met betrekking tot de doelmatigheidstoets inhoudelijk of bureaucratisch van aard? Verder vraagt spreker hoe reëel de angst van de boeren voor begrenzing is. Ten slotte wil hij graag weten aan welke variant het college de voorkeur geeft. In dit verband vraagt hij met name aandacht voor de tussenliggende variant die goede mogelijkheden biedt voor een flexibel beleid.

De heer DIJKSTRA sluit zich aan bij de vragen van de heer Hornstra. Het lijkt hem dat het college

zijn uiterste best moet doen om het voorstel van de weidevogelgroeperingen te volgen.

De heer POPKEN merkt op dat in het krachtenveld tussen agrariërs en weidevogelorganisaties de eerstgenoemde groep heeft gewonnen. Hij stelt aan de hand van enkele cijfers met teleurstelling vast dat de teloorgang van de weidevogels doorgaat. Daarom ook steunt hij een financiële bijdrage van de provincie aan de inspanningen om dat proces tegen te gaan. Er is echter alleen draagvlak voor een flexibel weidevogelbeheer en spreker is benieuwd naar het standpunt van het college op dit punt.

De heer VANDER SCHOOT vindt een voldoende draagvlak van groot belang. Hij vindt daarom dat de provincie met de bevlogen mensen van de weidevogelorganisaties rond de tafel moet gaan zitten om te zorgen voor een "ruime jas" voor de vogels.

De heer POPKEN wijst erop dat ook de agrariërs hun zegje moeten kunnen doen.

De heer VANDER SCHOOT zegt dat bevlogen agrariërs natuurlijk ook van harte welkom zijn bij de te voeren discussie.

De heer GAASBEEK stelt vast dat zo langzamerhand in Drenthe sprake is van een silent spring als het gaat om de weidevogels. Hij is het overigens niet eens met de heer Popken dat de agrariërs hebben gewonnen, want heel veel agrariërs zetten zich ervoor in om de populatie in stand te houden.

Sprekers voorkeur gaat uit naar het derde - en duurste - alternatief. Vooral op dit terrein moet de provincie niet al te krenterig zijn.

Het is ook de heer SLUITER niet duidelijk wat de status is van de brief en welk standpunt het college inneemt. Het zou een zegen zijn geweest als bij het onderhavige stuk een beleidsbrief had gezeten. Dan had ook de niet-ingewijde kunnen begrijpen wat de problemen zijn en welke keuze wordt gemaakt.

Kan de gedeputeerde in een paar zinnen zeggen wat goed is voor de grutto en hoeveel dat kost? En verder: wat is goed voor de grutto en nodig voor het draagvlak en wat zijn daarvan de meerkosten?

De heer SMIDT merkt op dat ellenlange discussies over procedures, complexe regels en bureaucratie de boeren niet zullen motiveren. Het lijkt hem dat de fractie die het initiatief neemt tot het op de agenda plaatsen van het onderhavige stuk, zelf een beleidsbrief had kunnen schrijven. Bovendien was het beter geweest als de heer Hornstra nu niet zoveel vragen had gesteld, maar dat had gedaan in de voorbereiding.

De heer HORNSTRA denkt dat iedereen nog een beetje moet wennen aan het duale systeem, maar meent niet dat van hem mag worden verwacht dat hij een beleidsbrief schrijft.

De heer SMIDT wijst erop dat het college het initiatief bij de staten laat. Interessant is nu welk standpunt de staten innemen. Ook spreker heeft waardering voor hetgeen de vogelbeschermers en de boeren tot nu toe samen hebben bereikt. Zeker als het gaat om kleine populaties is een flexibele inzet noodzakelijk. Het systeem van vrij inzetbare hectares past daar goed in. Het ontbreken van een doelmatigheidstoets lijkt hem geen groot bezwaar nu de provincie al beschikt over grondsoortkaarten, grondwatertrappenkaarten en dergelijke. Verder beschikt de provincie over de tellinggegevens van de Vogelwerkgroep. De keuze voor vrije kaders moet zijn gelegen in de gewenste flexibiliteit en niet in de angst voor begrenzing.

Terecht is gewezen op het steeds minder worden van de openheid van het Drentse landschap. In het verleden zijn op goede gronden houtwallen en singels geplant die echter een goede bescherming bieden aan roofdieren die de weidevogels bejagen. Als men de weidevogelstand wil verbeteren, zou zelfs overwogen kunnen worden om bepaalde beplantingen die op puur mathematische gronden en niet vanuit een integrale visie zijn gerealiseerd, weer weg te halen.

De heer KUIPER vraagt of de heer Smidt voorstander is van die integrale visie, waarbinnen ook de weidevogels een kans krijgen.

De heer SMIDT antwoordt dat, als geconstateerd wordt dat de vele beplantingen negatief uitpakken voor weidevogels, overwogen moet worden om

daar iets aan te doen. Als er in het verleden fouten zijn gemaakt, moeten ze worden hersteld. Voordat er besluiten worden genomen, moeten de staten weten of het college ondertussen nieuwe stappen heeft genomen richting weidevogelbeheer en of er in het onderhavige gebied inderdaad geen winst te behalen is. Voor het overige is het een kwestie van het afwegen van de kosten tegen de baten.

De heer HORNSTRA vraagt of de heer Smidt al een kosten-batenanalyse heeft gemaakt.

De heer SMIDT antwoordt dat hij degene die dit stuk op de agenda heeft laten plaatsen, niet voor de voeten wil lopen.

De heer GAASBEEK heeft begrepen dat de heer Hornstra het stuk heeft geagendeerd om geen tijd te verliezen. Aan de heer Smidt vraagt hij of zijn fractie voor het derde alternatief is, zodat het college aan de slag kan.

De heer SMIDT antwoordt ontkennend. De Friese aanpak ontbeert kennelijk een deel van de doelmatigheidstoets, maar hij meent dat de provincie daarin gemakkelijk kan voorzien. Als dat gebeurt, geeft hij de voorkeur aan die aanpak. Het lijkt hem dat op die manier tegemoet kan worden gekomen aan de verlangens van weidevogelbeheerders en boeren.

De heer JONKER kan zich vinden in de woorden van de heren Hornstra en Sluiter. Het college en de weidevogelorganisaties hebben kennelijk voorstellen gedaan die bij geen van de partijen in goede aarde zijn gevallen. Om de patstelling te doorbreken, zou het college eigenlijk zelf met een concreet voorstel moeten komen dat een breed draagvlak heeft. Hoe denkt het college verder te opereren?

De heer SMIDT wijst erop dat de gedeputeerde te kennen heeft gegeven dat de staten aan zet zijn. De discussie van vandaag moet uitmonden in een opdracht aan het college.

De heer HORNSTRA had liever een brief gehad met als inhoud: "Wij komen er niet uit, zegt u het

maar". Nu ligt er echter een brief voor, die kop noch staart heeft.

De heer SMIDT zegt dat het college via de pers duidelijk te kennen heeft gegeven dat de staten aan zet zijn.

De heer HORNSTRA merkt op niet via de pers met het college te willen discussiëren.

De heer JONKER beaamt dat het niet de bedoeling kan zijn om aan de hand van perspublicaties te discussiëren.

Mevrouw KEMPE wijst erop dat in de brief staat: "Het verzoek van de weidevogelwerkgroepen is eenvoudig te honoreren door het gebied als een "ruime jas"-gebied te begrenzen". Zij gaat ervan uit dat dit het standpunt van het college is. Zij wil graag van het college iets meer horen over de effectiviteit van de verschillende alternatieven. De effectiviteit moet natuurlijk wel in een goede verhouding staan tot het geïnvesteerde geld.

Mevrouw EDELENBOSCH waardeert het zeer dat burgers meedenken over de voor de provincie belangrijke zaken in het kader van het Programma beheer. Zo hebben burgers uit Wapserveen en omgeving gekozen voor het pakket Fauna, waarna het aantal broedresultaten direct toenam. Nu hebben weidevogelorganisaties contact gezocht met een aantal boeren die echter te kennen hebben gegeven geen begrenzing te willen. Cruciaal is dat de uitvoering van het plan op vrijwilligheid berust. Er is absoluut geen sprake van dat iets pas een goed plan is, als het Rijk het betaalt. Er is gewoon sprake van een goed plan dat ergens kan worden ondergebracht. Het kan niet de bedoeling zijn om het uit angst voor de gevolgen van begrenzing voor eigen rekening te nemen. Spreekster benadrukt dat er in geen enkel opzicht sprake is van schaduwwerking. Bovendien bergt dat het gevaar in zich dat voor andere gebieden in Drenthe de deuren worden opengezet. Spreekster wijst erop dat niet alleen beplantingen oorzaak zijn van de slechte weidevogelstand. In dit verband moet ook worden gedacht aan intensieve veeteelt en waterbeheer. Aan het Friese model kleeft het probleem dat met het oog op de afnemende budgetten de zoge-

naamde "vrije hectares" alleen maar betrekking hebben op gebieden waar resultaten zijn te behalen. Eigenlijk geldt in Drenthe hetzelfde systeem, zij het dat het alleen betrekking heeft op de onbebouwde weidevogelgebieden.

Het college heeft de staten de diverse voors en tegens gepresenteerd en het is nu aan de staten om te beslissen. In het huidige pre-duale stelsel had er wellicht nog een begeleidend briefje bij kunnen worden gevoegd. Het gebied zelf wil het derde alternatief en daaraan hangt een prijskaartje van € 105.000,-- De duurste oplossing heeft het meeste draagvlak. De dilemma's, de precedentwerking, de continuïteit en de provinciale boekhouding komen in alle drie de varianten aan bod.

Ten slotte dringt spreekster er bij de staten op aan om nog voor het komende broedseizoen een besluit te nemen.

De heer FOLKERTS wil er nog op wijzen dat het bedrag voor de "ruime jas" (€ 13.500,--) verhoogd dient te worden met de kosten voor het Gruttoplan (€ 105.000,--). Hij herhaalt dat de huidige begrenzing die op weinig steun kan rekenen van de boeren, te weinig resultaten heeft en dat er dus iets anders moet gebeuren. Het gaat hem puur om het resultaat.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

TWEEDE TERMIJN

De heer HORNSTRA zegt dat zijn fractie de statenvergadering van 19 maart aanstaande een concreet voorstel zal voorleggen. Hij hoopt daarbij op de steun te kunnen rekenen van de andere fracties.

De heer DIJKSTRA steunt het voorstel van de heer Hornstra.

De heer POPKEN wil zijn uitspraak dat de boeren hebben gewonnen, enigszins relativeren. Het is volstrekt duidelijk dat de meeste boeren wel willen meewerken, maar dat economische argumenten dat niet altijd vergemakkelijken.

Kan de gedeputeerde nog zeggen hoe zij oordeelt over het bedrag van € 105.000,--, verbonden aan het derde alternatief?

De heer VANDER SCHOOT wil het voorstel van de PvdA afwachten. Hij hoopt dat zal worden geluisterd naar de mensen die bescherming van de weidevogels hoog in het vaandel hebben staan.

De heer GAASBEEK is blij dat de PvdA het voortouw willen blijven houden. Hij hoopt dat de keuze zal vallen op alternatief 3.

De heer SLUITER spreekt de hoop uit dat de PvdA-fractie van de gelegenheid gebruikmaakt om te laten zien dat ook statenfracties verantwoord willen omgaan met de provinciale middelen.

De heer SMIDT wacht het voorstel van de PvdA-fractie af. Hij hoopt dat het systeem nog voor het komende broedseizoen in werking zal kunnen treden. Wat gebeurt er overigens als het onderhavige gebied wordt gekenmerkt als begrensd gebied van het nieuwe gebiedenplan?

De heer JONKER sluit zich aan bij de heer Smidt.

Mevrouw KEMPE vindt dat in het voorstel niet voorbij mag worden gegaan aan de verhouding tussen kosten en baten.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt nog op dat de provincie bij het eerste alternatief het overgangsjaar moet betalen, waarna zes jaar lang de middelen van het Programma beheer kunnen worden benut. In het geval van de flexibele pilot wordt meteen begonnen met de inzet van € 105.000,-. De bedrijfsvoering van de boeren loopt geen enkel gevaar. Er is geen enkele reden om bang te zijn voor de begrenzing.

De heer SMIDT wijst er nog op dat het huidige vrije starre begrenzingensysteem kan leiden tot vergoedingen voor gebieden waar geen vogels meer zitten. Hij dringt aan op een flexibel "vogelvolgsysteem".

Mevrouw EDELENBOSCH zegt dat het Rijk erop toeziet, hoe het vergoedingensysteem in de praktijk uitpakt. De evaluatie van het Programma beheer zou er best toe kunnen leiden dat er aanpassingen plaatsvinden. Het gebied, waarop de alternatieven betrekking hebben, figureert niet als begrensd gebied van het

nieuwe gebiedenplan. Dat plan zal overigens nog wel even op zich laten wachten.

De VOORZITTER constateert dat de brief afdoende is besproken. De PvdA-fractie zal met een voorstel komen, waarbij zij ongetwijfeld rekening zal houden met de inbreng van de andere fracties.

8. Statencommissiestuk van 26 november 2002, kenmerk 47/6.15/2002002447, en de nadere brief van 20 januari 2003, kenmerk 3/6.20/2002002447, Landinrichting Odoorn; raamplan en eerste module

De heer KUIPER heeft zich door de plaatselijke wethouder laten overtuigen van de zin van het project. Het project heeft voldoende draagvlak en er heeft een goede afstemming plaatsgevonden met de deelnemers. Verder is er een goede afweging gemaakt tussen natuur, water en landbouw en zijn er effectieve oplossingen aangedragen. Ook voor het achterwege blijven van rijksmiddelen is een creatieve oplossing gevonden. Daarvoor complimenteert spreker het college. Wat nodig is, kan nu gebeuren.

De heer VANDER SCHOOT kan instemmen met het stuk. Ook nu blijkt het Rijk weer de onbetrouwbare factor te zijn, als het gaat om de medefinanciering. Ten slotte merkt hij nog op dat met het oog op de belangrijke functie van het toerisme recreatiebungalows tot op zekere hoogte moeten worden gedoogd.

Mevrouw KEMPE gaat akkoord met het stuk. Zij gaat ervan uit dat ondertussen de verwarring rond de boomweides is weggenomen.

Hoe hard is de toezegging van het Rijk dat het voor het einde zijn bijdrage zal geven? In oktober 2001 moest nog 261 ha worden verworven. Hoe is de stand van zaken op dit ogenblik?

De heer SMIT zegt veel gehad te hebben aan het werkbezoek. Hem is opgevallen dat in het overgangsgebied tussen de Hondsrug en de veenkoloniën veel nieuwe bedrijfsgebouwen zijn gesitueerd, waarbij te weinig aandacht is besteed aan landschappelijke inpassing, duurzaam bouwen en architectuur. Hij pleit ervoor dat bedrijven in voorkomende gevallen naar geschikte locaties

worden verplaatst, waarbij aandacht wordt besteed aan de door hem genoemde aspecten. Het is een in veel opzichten mooi en belangrijk gebied. Spreker vindt het jammer dat nog iets te veel wordt uitgegaan van scheiding van functies. Het gebied leent zich immers heel goed voor de integratie van landbouw en natuur. Hij heeft overigens waardering voor de pogingen van de Landinrichtingscommissie om rekening te houden met de waarden van het gebied.

De heer HORNSTRA kan zich voor een groot deel vinden in het commentaar van de heer Smit. Nu de mensen in het gebied erg enthousiast zijn en er al jaren mee bezig zijn, is het gebrek aan geld des te schrijnender. Dat enthousiasme mag niet worden gefrustreerd. Het college heeft nu een creatieve oplossing bedacht, maar dat neemt sprekers zorgen op dit punt niet weg.

De heer POPKEN denkt dat het plan het maximaal haalbare is. Hij gaat dan ook akkoord met het raamplan. Ook hij vindt het zorgelijk dat door een gebrek aan rijksmiddelen de verwachtingen van de mensen uit het gebied niet waarheid worden. Hopelijk zal het rijksgeld voor de eerste module inderdaad nog dit jaar afkomen.

De heer JONKER spreekt eveneens zijn waardering uit voor het enthousiasme van de mensen uit het gebied. Hij gaat akkoord met het raamplan en spreekt zijn vertrouwen uit in de Landinrichtingscommissie die er blijk van heeft gegeven oog te hebben voor alle belangrijke waarden van het gebied.

De heer BENNING stelt vast dat de Landinrichtingscommissie al 17 jaar bezig is. Het is zeer te hopen dat er niet nog 17 jaren bij komen. Hij heeft veel respect voor de vasthoudendheid van de mensen uit het gebied.

De plannen zijn op een creatieve wijze aangepast. De Landinrichtingscommissie wil graag aan de gang, maar vooralsnog ontbreken daartoe de financiële middelen.

De VVD is in tegenstelling tot D66 wel voorstander van functiescheiding en heeft geen behoefte aan een nadere wijziging van de plannen.

De heer GAASBEEK zegt het werkbezoek zeer instructief te hebben gevonden, vooral waar het

betreft de grotere huiskavels en de ecologische verbindingzone.

Ondanks het feit dat er geen geld voor is, stelt het college voor de eerste module en de plankkaart op basis van het raamplan vast te stellen. Staat dat niet haaks op de brief van 20 januari 2003, waarin staat dat het niet verstandig is om de eerste module vast te stellen? Wie betaalt nu precies de eerste module, waarvan de kosten worden geraamd op bijna € 1 miljoen?

Enkele onderdelen van het raamplan blijken in strijd te zijn met het Provinciaal omgevingsplan (POP). Welk stuk heeft in dit geval voorrang? Spreker heeft waardering voor de manier waarop de inspraak is georganiseerd. De nieuwe Wet inrichting landelijk gebied staat echter wat haaks op de democratische inbreng. Wat is hier geldend?

Hoe wordt omgegaan met plannen van projectontwikkelaars die haaks staan op gemeentelijk en provinciaal beleid?

Er is enige onzekerheid over de effectiviteit van de IBA's (individuele behandeling van afvalwater).

Deelt het college de zorgen op dit punt?

Nu bepaalde wegen moeten worden afgesloten, is de kans aanwezig dat andere wegen drukker worden.

Ten slotte vraagt spreker aandacht voor de zakputten die de verdroging in de omgeving in de hand zouden werken.

Mevrouw EDELENBOSCH is blij met de algemene instemming met het plan. Zij benadrukt dat zaken die op een lager overheidsniveau kunnen worden geregeld, daar inderdaad geregeld moeten worden. Dat geldt met name voor de door de heer Gaasbeek opgeworpen onderwerpen die alle onderdeel hebben uitgemaakt van de afweging. Ook bij dit landinrichtingsproject is er uitvoering gelegenheid geweest voor inspraak.

De verwarring rond het begrip "boomweide" is inderdaad weggenomen. De mensen hebben nu het gevoel dat er iets in hun gebied gebeurt, waar iedereen beter van wordt. Er is inderdaad hard en met veel enthousiasme gewerkt.

Onder verwijzing naar de brief van 20 januari 2003 merkt spreekster op dat nu alleen het Raamplan wordt vastgesteld. De Landinrichtingscommissie is zeer gemotiveerd om de nodige procedures af te werken. Zij gaat ervan uit dat in 2004 met voortvarendheid verder kan worden gewerkt.

De provincie moet voorzichtig zijn met voorfinanciering ter oplossing van knelpunten, omdat er geen enkele garantie is dat het Rijk tot compensatie overgaat. Als er echt dingen fout dreigen te gaan, moet de provincie daar natuurlijk wel goed naar kijken.

De kwaliteit van het buitengebied dient bij de bouw of verplaatsing van boerderijen nadrukkelijk in beeld te blijven.

Ten slotte wenst spreekster de Landinrichtingscommissie alle succes bij het verder uitwerken van de plannen.

TWEEDE TERMIJN

De heer SMIT zegt van de Landinrichtingscommissie te hebben vernomen dat zij ondanks haar goede intenties niet in staat is een goede landschappelijke inpassing te waarborgen. Hij vraagt of de provincie dat wel kan doen.

Het plan ligt nog niet geheel vast en kan op detailpunten nog worden aangepast. Zo zijn nog niet alle benodigde gronden verworven. Soms worden gronden van goede landbouwkundige kwaliteit bestemd voor andere functies, terwijl plaatsen waar heel goed natuurontwikkeling kan plaatsvinden de landbouwfunctie blijven houden.

De heer BENNING zegt dat je van heel goede huize moet komen om het plan nog te kunnen veranderen. De Landinrichtingscommissie heeft hard gewerkt en er moet nu eindelijk eens worden begonnen met de uitvoering van de plannen.

De heer SMIT wijst erop dat de commissie zelf heeft aangegeven dat nog niet alles vastligt.

De heer BENNING verbaast zich erover dat de voorzitter van de Landinrichtingscommissie, tevens wethouder, een statenlid vraagt hoe de bungelows gebouwd moeten worden. Dat is in de eerste plaats een taak voor de gemeente.

Mevrouw EDELENBOSCH heeft niet begrepen dat de heer Smit het plan nog wil wijzigen, maar dat hij het maximale eruit wil halen. De Landinrichtingscommissie weet zelf ook dat zij aan het werk gaat in een kwetsbaar, cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol gebied. De commissie zal ongetwijfeld kennisnemen van hetgeen tijdens deze statencommissievergadering naar voren is gebracht.

De VOORZITTER stelt vast dat dit stuk afdoende is behandeld. Hij wenst de Landinrichtingscommissie veel succes bij de uitvoering van het Raamplan.

9. Statenstuk 34, De Drentse Landbouw maakt de Toekomst

De heer SMIT herinnert eraan dat, toen in de commissie werd gesproken over grondaankopen ten behoeve van natuurontwikkeling, namens zijn fractie de suggestie is gedaan om te bezien of er ook andere mogelijkheden zijn. De gedeputeerde heeft die suggestie gehonoreerd door met dit statenstuk te komen. Hij wil haar daarvoor complimenteren.

Het gaat om een beperkt aantal bedrijven, maar als je natuurwaarden aan het landelijk gebied wilt toevoegen, moet het gaan om een zo groot mogelijk gebied. Omgevingsbedrijfsvoering is op zich een goed uitgangspunt, maar kan met het oog op de benodigde financiën en de Europese regelgeving een provinciebreed beleid worden geëffectueerd als het een succes blijkt te zijn?

Duurt het niet te lang voordat de agrariërs in Drenthe een beeld hebben van de mogelijkheden van het project?

Ten slotte vraagt spreker waarom pachters eigenlijk niet mogen meedoen.

De heer GAASBEEK zegt dat geen andere bedrijfstak dan de agrarische onderneming door de overheid zo aan banden wordt gelegd. Hij vindt dat dat moet veranderen. Boeren en tuinders moeten meer kansen krijgen om te produceren voor een gezonde markt en de overheid moet veel minder regelzuchtig worden. Het wordt tijd dat de overheid de landbouwsector meer economisch perspectief biedt.

Spreker zegt al geruime tijd het voornemen te hebben gehad het college te vragen hoe het zich denkt in te zetten voor de Drentse landbouw totdat de Drentse Landbouw Agenda verscheen. Dat was een goed initiatief en het is toe te juichen dat het college nauw samenwerkte met de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO). Het college is uiteindelijk verantwoordelijk voor de inhoud van de nota en voor de input van de nota in het herziene POP. Het voorliggende statenstuk is gevoed door de nota.

Spreker vraagt aandacht voor het gebrek aan bedrijfsopvolgers en noemt ook nog het

EU-landbouwbeleid (verlaging prijsgaranties), de problematiek rond het aardappelzetmeelconcern AVEBE, de biologische landbouw, de lelieteelt en de zin en onzin van de boomteelt.

In het statenstuk staat dat de bedrijfsvoering moet voldoen aan bredere maatschappelijke doelstellingen. Spreker kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de jonge intelligente boer betere kansen krijgt dan de oudere boer met veel levens- en praktijkervaring. Agrarische bedrijven dienen multifunctioneel te zijn, waarbij de relatie met de omgeving belangrijk wordt geacht. Spreker kan zich al met al vinden in het statenstuk.

De heer VANDER SCHOOT zegt veel waardering te hebben voor het statenstuk. Hij wijst erop dat de overheid maatschappelijk ondernemerschap vraagt zonder daarbij het benodigde geld te leveren. De rijksoverheid bezondigt zich hier wel vaker aan. Van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) valt in dit verband niet veel te verwachten. Eigenlijk zouden afspraken met dit ministerie contractueel moeten worden vastgelegd.

De heer POPKEN waardeert het statenstuk positief, ook al is het ambitieniveau erg hoog. Hoe is de verhouding tussen de inspanningen van de geselecteerde bedrijven en de honorering van € 5.000,--?

Positief is dat de NLTO en het Drents Agrarisch Jongeren Kontakt (DAJK) het plan hebben omarmd.

De heer KUIPER vindt het prachtig project dat op zich alle steun verdient. Het gaat echter wel om een sector die het al goed doet tegen de achtergrond van de doelstellingen van het project. Daarom zou ook gezocht moeten worden naar mogelijkheden om het deel te steunen dat het niet zo goed doet. In de Drentse Landbouw Agenda is de problematiek helder geschetst. Wat werkgelegenheid en inkomen betreft, kan niet worden gesproken van een positieve ontwikkeling. Er zijn problemen in de sfeer van de bedrijfsopvolging en de kwaliteitsslag in landschap- en natuurbeheer is niet voldoende. De sector staat nu voor de keuze tussen schaalvergroting en intensivering aan de ene kant en toegevoegde waarde aan de andere kant. Het zal duidelijk zijn dat GroenLinks groot belang hecht aan de toegevoegde waarde en de vraag is nu of daarvoor ruimte is in het project.

Spreker denkt dat daarvan alleen sprake is als er in de uitvoeringssfeer enige verschuivingen worden aangebracht. Het project is gericht op verbetering van de kwaliteit van de groene ruimte en van de relaties met de omgeving. Bovenaan pagina 3 worden de randvoorwaarden geformuleerd. Het lijkt hem dat daarbij vooral ook aandacht moet worden besteed aan bedrijven die aangeven dat zij willen investeren in bedrijfscontinuïteit en omgevingskwaliteit. Het gaat dus niet alleen om reeds gedane investeringen in kwaliteit, maar ook om inspanningsverplichtingen. Daarom stelt hij voor de helft van het budget aan dat soort bedrijven te besteden. Voordelen daarvan zijn meer kwaliteit en meer informatieoverdracht in de sector die het betreft. Als dan ook nog gecombineerde kwaliteiten worden gerealiseerd, kan worden gesproken van een verbetering van de totale sector.

De heer JONKER heeft de indruk dat de vlag (De Drentse landbouw maakt de toekomst) de lading (het statenstuk) niet helemaal dekt. De toekomst van de landbouwsector is immers nog steeds onzeker. Er is niets tegen het stimuleren van innovatieve ideeën, maar een wedstrijd is natuurlijk niet het ultieme redmiddel. De sector heeft te maken met toenemende regelgeving en dalende prijzen. Om daarin staande te blijven, verdient de sector de steun van de overheid niet in de vorm van inkomenssteun, maar in de vorm van perspectiefverbetering. De landbouw is drager van het landschap en onmisbaar voor het onderhoud ervan. Hopelijk levert de wedstrijd creatieve ideeën op en in deze tijd van economische malaise kan de werkgelegenheid ook nog wel een steuntje in de rug gebruiken.

Ten slotte vraagt spreker wat de inbreng van de NLTO is in dit proces, en of de gedeputeerde bij benadering kan aangeven hoeveel bedrijven er zullen meedoen aan de wedstrijd.

Mevrouw KEMPE zegt dat haar fractie enthousiast is over het goed onderbouwde voorstel. De prijsvraag kan helpen zicht te krijgen op de (on)mogelijkheden om het maatschappelijk ondernemerschap vorm en inhoud te geven. De Drentse Landbouw Agenda laat er geen twijfel over bestaan dat de landbouw een belangrijke bedrijfstak is. Veel agrariërs zijn al vernieuwend bezig, maar er kan vast nog meer gebeuren. Spreekster is dan ook heel benieuwd naar de

resultaten van de prijsvraag. In ieder geval is een goede communicatie met de agrarische ondernemers erg belangrijk. In het projectvoorstel staat dat landbouwbedrijven worden uitgenodigd om in te schrijven op de prijsvraag. Denkt het college dat interviews en artikelen voldoende zijn om iedereen te bereiken?

De plannen moeten van de ondernemers zelf komen, maar kunnen zij ook ergens terecht bij het ontwikkelen daarvan? De haalbaarheid van de plannen lijkt niet altijd goed in te schatten. Het zou natuurlijk heel jammer zijn als het project op een fiasco uitloopt. Biedt het Bedrijfsplan voldoende zekerheid?

Het startbedrag moet in redelijke verhouding staan tot de eigen bijdrage van de planindieners. Wat wordt precies verstaan onder een "redelijke verhouding"? Het moet de ondernemers duidelijk zijn, wat er precies van hen wordt verlangd.

Kan de gedeputeerde uitleggen wat precies wordt bedoeld met financiering van een plan in publiek-private vorm? Is sponsoring ook in beeld?

Het lijkt spreekster dat de doelstelling Verbetering van de kwaliteit van de landelijke omgeving in Drenthe moet worden aangevuld met: verbreding en vernieuwing van de agrarische sector.

Is de financiering van het geheel al helemaal rond? Spreekster is verbaasd over de gulheid van het Ministerie van LNV. Kennelijk kan er toch iets goeds komen uit Den Haag.

De heer SMIDT onderschrijft de stelling dat de overheid niet kan bepalen op welke wijze en onder welke condities de agrarische ondernemers hun bedrijfsvoering moeten veranderen om te kunnen voldoen aan het maatschappelijk ondernemerschap. Agrariërs werken daar immers al geruime tijd aan. Uit een enquête blijkt dat niet-agrariërs agrariërs waarderen vanwege hun werkzaamheden. De boeren realiseren zich dat het van belang is een goede relatie met de omgeving te hebben en te houden. De overheid dient de boeren de kans te geven om te ondernemen, zodat naast een maatschappelijk aanvaardbare bedrijfsvoering een goed economisch resultaat mogelijk is.

Doelstelling moet zijn dat er een gezonde landbouw met perspectief in Drenthe is. Een politiek interessant gegeven is dat door het indienen van dit voorstel feitelijk erkend wordt dat de huidige

gebiedsgerichte aanpak niet werkt. De huidige regelgeving werkt remmend op de innovatiegerichtheid van de landbouwsector.

Het Innovatienetwerk geeft te kennen dat er bij plattelandsvernieuwing sprake is van veel partijen, uiteenlopende belangen, complexe toedeling van verantwoordelijkheden en vastgelopen structuren. Ook wordt geconstateerd dat plattelandsvernieuwing niet van bovenaf kan worden opgelegd. Dat betekent dat de rol van de overheid verandert en dat er ruimte moet komen voor creativiteit. Het netwerk rept dan van nieuwe processen, nieuwe functiecombinaties en nieuwe coalities die leiden tot systeeminnovaties. Ook wordt namens het Innovatienetwerk opgemerkt dat dit voor overheden kan betekenen dat er op gebieden waar het netwerk haalbaarheids- of pilotprojecten uitvoert, een beleidsstilte in acht wordt genomen of juist ondersteunende wetgeving wordt voorbereid.

Gesteld wordt: "Voor bedrijven en maatschappelijke organisaties kan dit betekenen dat zij projecten van Innovatienetwerk ondersteunen, ook als deze strijdig lijken te zijn met hun directe belangen". Het ministerie zelf zegt het volgende: "Het innovatiebeleid wordt uitgewerkt langs een innovatiebewust en innovatiegericht spoor. Innovatiebewust houdt vooral in dat bestaand beleid en regelgeving worden getoetst aan de negatieve effecten op innovatieve krachten in de samenleving".

Onderschrijft de gedeputeerde dat te veel regelgeving de creativiteit ondermijnt? De landbouwsector doet al veel aan innovatie, al was het maar om zich als sector te kunnen handhaven. De ondernemer moet letterlijk de ruimte hebben om te ondernemen, maar daar ontbreekt het te vaak aan ook in het voorliggende statenvoorstel. Het voorstel staat bol van beperkende randvoorwaarden. Uit het stuk blijkt niet dat het college voornemens is zijn houding ten aanzien van regelgeving te veranderen. Waarom is verbetering van de kwaliteit van de groene ruimte het hoofdmotief? Waarom wordt de doelstelling van een economisch sterke landbouw niet genoemd? Waarom moet agrarische bedrijfsvoering opeens veranderen in omgevingsbedrijfsvoering? Spreker zou het jammer vinden als een inzending op het gebied van ketenversterking, productvernieuwing, inkomensverbetering of voedselveiligheid per definitie niet wordt gehonoreerd.

De heer KUIPER meent dat de randvoorwaarden het de sector gemakkelijker maken om erop in te spelen.

De heer SMIDT begrijpt niet dat de kwaliteitsverbetering van de groene ruimte het belangrijkste uitgangspunt is.

De heer KUIPER zegt dat er op dit punt heel goed sprake kan zijn van een tweesporenbeleid: een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de groene ruimte en tegelijkertijd werken aan de kwaliteit van de interne bedrijfszorg.

De heer SMIDT herhaalt dat het enkel noemen van kwaliteitsverbetering van de groene ruimte te eenzijdig is.

De heer KUIPER meent dat de heer Smidt het statenstuk eenzijdig interpreteert. Spreker heeft gepleit voor een integratie in de zin van een kwaliteitsslag om ook bedrijven die er nog niet mee bezig zijn, kansen te geven.

De heer SMIDT vindt dat voorstellen, gericht op economische versterking van het platteland, ook dienen te worden gehonoreerd. De door de heer Kuiper bedoelde integratie kan niet een harde randvoorwaarde zijn. Hij vindt het stuk te eenzijdig op dit punt. In het kader van het POP is nog wel degelijk ruimte voor economische ontwikkeling. De heer Kuiper scheert ten onrechte alle boerenbedrijven over een kam.

De heer KUIPER herinnert de heer Smidt eraan dat de Klankbordgroep Intensieve Veehouderij, waarvan hij zelf deel uitmaakte, ook een aantal randvoorwaarden heeft geformuleerd. De heer Smidt heeft daarmee ingestemd.

De heer SMIDT merkt op dat dat alleen de intensieve veehouderij betrof. Overigens kan schaalvergroting heel goed samengaan met extensivering. Wat betreft het maatschappelijk ondernemen, is er sprake van een top-down-benadering. Gesteld wordt: "Helaas zijn de wensen van overheidswege nog nooit gekwantificeerd en geconcretiseerd". Waarom wordt het woordje "helaas" gebruikt? Is het maatschappelijk ondernemen niet primair een zaak van de ondernemer die continuïteit van zijn

bedrijf nastreeft? Die ondernemer betreft allerlei aspecten in zijn afweging en hij heeft een stimulerende overheid nodig en niet allerlei regels en beperkingen. De wensen zijn dus "terecht" niet door de overheid gekwantificeerd en geconcretiseerd. Waarom zou dan de provincie moeten weten wat maatschappelijk ondernemen in bepaalde gevallen kost?

Mevrouw STOEL meent begrepen te hebben dat het de bedoeling van de prijsvraag is om te bezien hoeveel ruimte er is voor innovatieve praktijken. Zij vindt de benadering van de heer Smidt wel erg eenzijdig.

Mevrouw KEMPE vraagt de heer Smidt of hij ook niet van mening is dat een boer medeverantwoordelijk is voor de kwaliteit van de omgeving waarin wordt gewerkt.

De heer SMIDT kan zich daarin vinden, maar wijst erop dat de meeste ondernemers dat uit zichzelf al doen.

De heer KUIPER denkt dat economische versterking en aandacht voor de kwaliteit van het landschap elkaar niet uitsluiten. De overheid is ervoor om ruimte te geven voor innoverende activiteiten en moet stimulansen geven om die integratie te bevorderen.

De heer SMIDT zegt het voorstel onevenwichtig te vinden omdat er te weinig in staat over de noodzaak van economische versterking. Te veel regels beperken de innovatieve vermogens van de sector. De praktijk laat zien dat verweving een rem zet op nieuwe ontwikkelingen. Zo kun je beter een kampeerboerderij beginnen in de Veenkoloniën dan in een zone 4-gebied, waarop allerlei regels van toepassing zijn. Nagegaan moet worden welke regels kunnen worden geschrappt. De beoordelingscriteria zijn te beperkend om de gewenste innovatieve planvorming te kunnen stimuleren. Spreker heeft al met het al het gevoel dat de prijsvraag een oplossing moet bieden voor problemen die door regelgeving worden veroorzaakt.

Mevrouw STOEL is in tegenstelling tot de heer Smidt van mening dat de prijsvraag boeren uitdaagt met creatieve en innovatieve plannen met betrekking tot hun bedrijfsvoering te komen.

De heer SMIDT wijst erop dat het Innovatienetwerk en ook het ministerie zelf te kennen hebben gegeven dat innovatieve activiteiten worden belemmerd door een teveel aan regelgeving. In het voorstel van het college worden de boeren uitgedaagd met ideeën te komen, terwijl zij daarvoor niet de ruimte krijgen.

Mevrouw STOEL zegt het statenstuk anders te interpreteren. Zij vindt het een sympathiek voorstel. Het is de bedoeling dat de boeren ideeën aandragen, waarna de provincie eventueel overgaat tot verbreding en de ruimte opzoekt voor de invulling van creatieve ideeën. In slechte economische tijden is er moed voor nodig om een beleid te voeren dat gericht is op innovatie en creativiteit. Je moet echter ergens beginnen.

De heer SMIDT wijst erop dat nog steeds de bestaande kaders het uitgangspunt vormen.

De heer HORNSTRA vraagt zich af of de heer Smidt van plan is een prijsvraag uit te schrijven voor het veranderen van die kaders.

De heer SMIDT zegt de frustraties te kennen over het gebiedenbeleid waar creatieve en innovatieve suggesties volkomen worden genegeerd.

De heer KUIPER wijst erop dat het onderhavige statenvoorstel uitgaat van een bottom up-benadering.

Mevrouw STOEL vervolgt haar betoog met de opmerking graag af te wachten, welke creatieve ideeën zullen worden ingebracht. Daarbij zullen ongetwijfeld ook de nodige belemmeringen en knelpunten naar voren worden gebracht en het is dan aan de provincie om na te gaan wat daaraan kan worden gedaan. Zij heeft geen enkele behoefte aan luchtfietserij.

Uiteraard is dit voorlopig een project op Drentse Maat, maar denkt de gedeputeerde dat het zich op den duur kan uitstrekken tot de nationale regelgeving?

Mevrouw EDELENBOSCH merkt allereerst op dat een prijsvraag het provinciale omgevingsbeleid natuurlijk niet terzijde kan schuiven. Zij gaat ervan

uit dat ook de heer Smidt dat niet wil. Als de boeren wordt gevraagd om maatschappelijk te gaan ondernemen, moet boter bij de vis worden geleverd, want een boerenbedrijf moet uiteindelijk ook economisch renderen. Dat is nu de bedoeling van deze prijsvraag.

Aan het adres van de heer Van der Schoot merkt zij op dat het ministerie al een garantie heeft afgegeven. Nu duidelijk is geworden dat het werk van het Innovatienetwerk geen spectaculaire resultaten oplevert, is besloten een stapje terug te doen en te zien wat er aan de basis leeft aan problemen en ideeën. In het kader van de landinrichting is indertijd hetzelfde gebeurd en toen zijn er goede ideeën naar voren gebracht.

In het kader van het gebiedsgerichte beleid is inderdaad sprake van een top-down-benadering, maar de heer Smidt weet ook dat Drenthe al een paar jaar bezig is om de directbetrokkenen aan te spreken. Als er goede plannen worden geopperd die strijden met het POP, moet worden nagegaan of het brede draagvlak moet worden opgeofferd aan de regel. Maar voorop staat dat de regelgeving er niet voor niets is.

Spreekster benadrukt dat de enkele doelstelling economische innovatie in strijd is met de EU-regelgeving, omdat er in dat geval sprake is van bedrijfssteun. Zij gaat ervan uit dat het nu voorliggende voorstel daarmee niet in strijd is. Een bedrag van € 5.000,-- kan men veel of weinig vinden, maar de winnaars moeten natuurlijk wel wat krijgen omdat zij de plannen verder moeten uitwerken. De provincie zal in het beginstadium een coachende rol spelen. Daarvoor heeft zij geen externe bureaus willen inschakelen. Boeren weten natuurlijk zelf ook al een heleboel. Het zou natuurlijk heel mooi zijn als boeren gingen samenwerken, dan kan ook worden gedacht aan de mogelijkheid van sponsoring.

Te zijner tijd zal een brochure worden opgesteld waarin alle spelregels staan. De subsidiestroom is niet primair gericht op het bedrijf, maar op de agrarische functie in het totale plattelandsbeleid. Dat past ook in het Europese beleid.

Hopelijk zullen er inderdaad negen prijswinnaars uit de bus komen. Het gaat niet alleen om boerenbedrijven in verwevingsgebieden; het zou heel mooi zijn als een boer uit het veenkoloniale gebied prijswinnaar is, want dan kan Drenthe iets

uitdragen in de sfeer van toegevoegde waarde boven de goede landbouwpraktijk. Als de boeren onverhoopt niet reageren, ligt het in ieder geval niet aan de provincie. De provincie houdt dan het geld in de zak.

De heer SMIDT denkt dat het ook aan de prijsvraag kan liggen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat er in dit soort situaties altijd sprake is van een wisselwerking. De provincie zal in ieder geval haar best doen de prijsvraag zo breed mogelijk uit te dragen. Het project is niet voor niets in de week gelegd bij de NLTO en het DAJK.

De heer SMIDT vraagt of beide organisaties al hebben ingestemd met het project.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat beide organisaties het project positief hebben benaderd, maar er nog niet uitvoerig over hebben gesproken. Ze zijn in ieder geval vertegenwoordigd in de voorbereidingen.

Pachters mogen ook meedoen aan de prijsvraag, hetgeen tot uitdrukking zal worden gebracht in de brochure.

TWEEDE TERMIJN

Volgens de heer SMIT gaat het hier om het van de grond krijgen van omgevingsbeleid. Ook de landbouw veroorzaakt maatschappelijke kosten. Uitgangspunt moet zijn dat agrariërs die niet kunnen worden gekenmerkt als veroorzakers, het geld terugkrijgen dat aan maatschappelijke kosten vermeden wordt.

Kan er in geval van succes worden overgegaan tot een provinciebrede financiering? De prijsvraag moet immers worden gezien als een opstapje naar een totaal Drents beleid.

De ontwikkelingen gaan snel in de landbouw en de vraag is of deze prijsvraag daar niet achteraan hobbelt, nu er sprake is van een tijdsspanne van vier tot zes jaar. Kan die termijn niet wat korter? Veel bedrijven stoppen ermee en daarom moet de provincie vooral ook duidelijk maken aan de boeren welke perspectieven er nog zijn. Verwacht mag worden dat er ook boeren zijn die hun economische basis willen versterken door mee te gaan doen aan de omgevingsbedrijfsvoering en

niet direct overgaan tot schaalvergroting of productieverhoging.

De heer GAASBEEK hoopt dat veel boeren zullen reageren. Misschien dat de heer Smidt ook een kansje wil wagen!

De heer VANDER SCHOOT vraagt nog of het ministerie een schriftelijke garantie heeft afgegeven.

De heer POPKEN vraagt of er ook ondersteuning is in de fase van de planontwikkeling.

De heer KUIPER kan instemmen met de voornemens, maar vindt wel dat er iets meer nadruk had moeten worden gelegd op kwaliteitsontwikkeling. De combinatie met omgevingsbedrijfsvoering zou dan terug moeten komen in de doelstellingen.

De heer JONKER gaat akkoord met het stuk. Hij herhaalt zijn vraag of er enige indicatie is hoeveel bedrijven mee gaan doen.

Mevrouw KEMPE vraagt zich af of de heer Smidt tegemoet kan worden gekomen door aan de verbetering van de kwaliteit van de landelijke omgeving een tweede spoor aan toe te voegen: vernieuwing en verbreding van de landbouw. Zij blijft overigens enthousiast over het voorstel.

De heer SMIDT herhaalt dat er niet alleen sprake mag zijn van omgevingsbeleid maar dat ook de economische functie van de landbouw moet worden versterkt. Dat leest hij te weinig in het stuk. Het mag niet zo zijn dat met innovatieve activiteiten wordt gestopt zodra de eerste de beste overheidsregel in zicht komt. Dat moet duidelijker naar voren worden gebracht. Hij neemt het voorstel dus mee naar zijn fractie.

Mevrouw STOEL is in tegenstelling tot de heer Smidt van mening dat het voorstel oproept om met creatieve en innovatieve ideeën te komen. Zij gaat ervan uit dat de gedeputeerde de commissie te zijner tijd zal informeren over het aantal en de aard van de plannen.

De heer SMIDT kan nu al zeggen dat daar geen plan van hem bij zal zijn.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt aan het adres van de heer Smit op dat het project in potentie al een Drenthe-breed karakter draagt. Het is de bedoeling in beeld te krijgen wat het de maatschappij kost om een boer maatschappelijke functies te laten verrichten.

De heer SMIT heeft duidelijk willen maken dat het juist geld oplevert, omdat bepaalde maatschappelijke kosten worden vermeden.

Mevrouw EDELENBOSCH wijst erop dat de pilot een landelijk karakter heeft, nu het Innovatiecentrum en het Ministerie van LNV er ook bij zijn betrokken. Als het prijsvraagproject succes heeft, is er alles voor te zeggen om over te gaan tot financiering door het Rijk. Het is dan ook niet de bedoeling om er een expliciet provinciale regeling van te maken.

Aan de boeren wordt gevraagd wat zij nodig hebben om op een economisch verantwoorde wijze maatschappelijke functies te verrichten. De sociale functie moet een onderdeel worden van de economische bedrijfsvoering en dat wordt ook met zoveel woorden in het stuk gezegd.

Spreekster zegt geen notie te hebben van het aantal boeren dat gaat meedoen. Er worden immers ook boeren aangesproken die betrekkelijk weinig last hebben van regels en niet in een marginale positie verkeren. Ook die boeren zullen ongetwijfeld creatieve ideeën hebben.

Uit de drie op pagina 5 genoemde beoordelingscriteria valt af te leiden dat recht wordt gedaan aan de door de heer Kuiper bepleite combinatie van omgevingsbedrijfsvoering en kwaliteitsontwikkeling.

De heer SMIDT vraagt of aan alle drie beoordelingscriteria moet worden voldaan.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt bevestigend.

De heer SMIDT vindt dat nu juist zo beperkend. Als voldaan moet worden aan alle drie criteria, is er sprake van omgevingsbeleid en niet van landbouwbeleid.

De heer KUIPER zegt dat hij een tevreden man is als toepassing van de drie beoordelingscriteria leidt tot een kwaliteitsverbetering. De heer Smidt denkt daar kennelijk anders over.

Mevrouw EDELENBOSCH wijst er nog op dat het niet nodig is op alle drie criteria 100% te scoren. Ze zullen in ieder geval wel alledrie gewogen worden. Zij benadrukt dat het niet alleen gaat om omgevingskwaliteit, maar ook om economische duurzaamheid. Daarbij wordt expliciet een relatie gelegd met het toekomstige Europese beleid.

De heer SMIDT kan zich daar wel in vinden, als er maar genoeg ruimte is in de beoordelingscriteria. Iemand moet ook mee kunnen doen, als hij voldoet aan bijvoorbeeld twee criteria.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dat aan de jury is.

Aan het adres van heer Smit merkt zij nog op dat al in juni 2004 een evaluatie zal plaatsvinden. Bedacht moet worden dat er ook regels op het gebied van de ruimtelijke ordening en dergelijke in het geding zijn.

De VOORZITTER stelt vast dat het statenstuk de B-status behoudt.

10. Statenstuk 23, Energieneutraal sportcomplex Kloosterveen

Mevrouw REMMELTS vindt dat een levensloopbestendig sportcomplex past in de toekomstvisie van Assen, waarin duurzaamheid een belangrijke plaats inneemt. Merkwaardig is echter wel dat de gemeente haar bijdrage afhankelijk stelt van cofinanciering door de provincie. De stelling dat het niet mogelijk is de plannen te realiseren als de provincie niet meebetaalt, vindt zij overdreven nu het gaat om € 100.000,- op een bedrag van € 3 miljoen.

Het is een goed idee van de gemeente om te wachten op het rapport van Invent. Hoe weegt de gedeputeerde dit rapport?

In het stuk staat dat de provincie de taken oppakt die het Rijk laat liggen door het afschaffen van bepaalde subsidies. Is onderzocht welke subsidie-mogelijkheden er nog steeds zijn? In het kostenoverzicht wordt niet aangegeven van welke subsidie gebruik wordt gemaakt. Spreekster gaat ervan uit dat de meerprijs van dit project bovenop het bedrag komt, dat noodzakelijk is om te voldoen aan het Bouwbesluit.

Als het echt een voorbeeldproject is voor andere gemeenten, zouden die gemeenten moeten kunnen meeliften in de subsidie bijvoorbeeld door

gebruik te maken van de bestekplannen. Is deze mogelijkheid door de provincie bij de onderhandelingen ingebracht?

Zij hecht veel waarde aan een goede uitvoering van de communicatiealinea en een goede monitoring en evaluatie.

Aan het einde van deze bestuursperiode wil spreekster nog constateren dat de gedeputeerde zijn best heeft gedaan om vorm en inhoud te geven aan een duurzaam energiebeleid. Het onderhavige stimuleringsplan past bij de plannen, waarvoor de staten al het groene licht hebben gegeven. Te denken valt de stimulering van duurzame renovatie in de wijk Angelslo, het stimuleringsproject Trias Energetica, waaronder het project Energieneutraal bouwen, het plan van de provincie zelf ten behoeve van energiebesparing in eigen huis en de Nota energiebeleid met een bestedingsruimte van € 250.000,- voor de periode 2002-2005. De VVD-fractie is tevreden over al deze plannen. Spreekster hoopt dat ook de andere overheden op dit punt hun verantwoordelijkheid nemen.

De verantwoordelijkheid voor het project dient bij de gemeente Assen te blijven. Ook dient rekening te worden gehouden met hetgeen al door het bedrijfsleven en het particulier initiatief op het gebied van duurzaam bouwen wordt gerealiseerd. Verder moet bij stimuleringsgelden de verhouding tussen kosten en milieurendement in het oog worden gehouden, want de kosten voor de inwoners van Drenthe mogen niet de pan uitrijzen.

De heer Hornstra heeft ooit eens gezegd dat de gedeputeerde voor de hoofdprijs gaat. Spreker merkt ten slotte op dat de gedeputeerde de hoofdprijs verdient!

De heer HORNSTRA is het eens met mevrouw Remmelts dat de gedeputeerde veel lof verdient. Het is een goede zaak dat de provincie daar waar mogelijk een voorbeeldfunctie vervult. Als zich kansen voordoen, moeten ze worden benut en als zodanig heeft hij waardering voor dit statenstuk. Hoe groot is de kans dat de gemeente nog meer geld gaat vragen dan € 100.000,-? Kan de gedeputeerde iets meer vertellen over de monitoring en evaluatie?

De uitspraak dat de provincie samen met de gemeente Assen kan trachten om een omslag in energieverbruik te realiseren in sportcomplexen is

natuurlijk wel erg vaag. De provincie zou wat dit betreft wat verder kunnen gaan, bijvoorbeeld in de vorm van richtlijnen voor andere projecten. Investerings in dergelijke projecten verdienen zich op den duur terug, omdat een aantal kosten wegvalt of vermindert.

Concluderend merkt spreker op in te kunnen stemmen met het voorstel.

De heer SMIT heeft veel waardering voor het statenstuk. De gedeputeerde heeft beleidsmatig gezien heel goed gehandeld, vooral ook omdat het in het verlengde ligt van het tot nu toe gevoerde provinciale beleid.

Bij het sportcomplex Kloosterveen gaat het om duurzaam bouwen en energieneutraliteit. Uit de bijgevoegde schets blijkt echter niet dat duurzame energie is verwerkt in de architectuur van het complex. Dat het een energieneutraal complex is, kan twee dingen betekenen: in het complex zelf wordt de benodigde energie opgewekt of de in het complex opgewekte energie is gelijk aan de energie die aan het openbare net wordt onttrokken. In een gesprek met het Bureau Invent is spreker gebleken dat echte energieneutraliteit niet kan worden gegarandeerd. Als de provincie een bijdrage geeft, moet die garantie echter wel afgegeven worden. Spreker zegt ook contact te hebben gehad met het bouwbedrijf. Toen is hem verteld dat slechts een beperkt deel van het complex duurzaam wordt gebouwd. De praktijk staat dus enigszins haaks op de goede beleidsvoornemens van de gedeputeerde. Die indruk wordt bevestigd in gesprekken met gemeentelijke en provinciale ambtenaren.

Spreker merkt concluderend op dat hij waardering heeft voor de inspanningen van de gedeputeerde. Hij vindt het echter jammer dat goede beleidsvoornemens niet altijd leiden tot een dienovereenkomstige uitvoering.

Mevrouw REMMELTS vraagt de heer Smit voorbeelden te noemen.

De heer SMIT heeft al het sportcomplex Kloosterveen genoemd. Verder noemt hij de reductiedoelstellingen in de Energienota. Hij heeft willen betogen dat de provincie niet moet bijdragen aan projecten waarvan nu al duidelijk is dat de doelstellingen ervan niet kunnen worden gerealiseerd.

De heer POPKEN stemt in met het statenstuk. Wel vraagt hij zich af wat precies onder cofinanciering moet worden verstaan. Krijgt de provincie op termijn het geld terug?

De heer VANDER SCHOOT sluit zich aan bij de woorden van waardering aan het adres van de gedeputeerde. Hij heeft echter wat ambivalente gevoelens als het gaat om de vormgeving en de begeleiding. De provincie streeft duurzaamheid na, maar niet duidelijk is of daarvan wel in voldoende mate sprake is bij dit project.

Verder meent spreker dat, met het oog op het exploitatierendement, meer nadruk moet worden gelegd op de mogelijkheden van multifunctioneel gebruik.

De provincie stimuleert terecht allerlei initiatieven nu het Rijk het laat afweten, maar zij moet wel oog hebben voor eventuele precedentwerking in die zin dat het kabinet in wording allerlei bezuinigingen doorvoert onder het motto dat de provincies het werk wel overnemen.

De heer GAASBEEK vraagt of het niet te vroeg is om allerlei afspraken te maken nu het onderzoek door Invent nog niet is afgerond.

In het stuk staat dat de benodigde energie zelf wordt opgewekt. Dit is dus een perpetuum mobile. Als dit waar is, moet worden gesproken van een fundamentele doorbraak in Assen.

Ten slotte vraagt spreker of kan worden gegarandeerd dat bouwkosten ad €3 miljoen voldoende zijn.

De heer KUIPER is erg tevreden over de inhoud van de beleidsbrief, maar signaleert knelpunten als het erom gaat het geformuleerde beleid te realiseren in de praktijk. Hij woont zelf in Kloosterveen en moet helaas opmerken dat het wat betreft de communicatie slechts gebleven is bij een foldeertje.

In het projectvoorstel is niets meer terug te vinden van een lagetemperatuursysteem, warmte- en koudeopslag (warmtepompen), zonneboilers, photovoltaïsche panelen en windturbines. Wel is voldaan aan energiezuinige verlichting, specifieke maatregelen op het gebied van de waterhuishouding en lichtkoepels/solatubes voor daglicht. De projectontwikkelaar wil kennelijk goede sier maken met het woordje "duurzaamheid".

De gemeente Assen hanteert niet dezelfde randvoorwaarden als de provincie. Als alle voorgenoemen maatregelen worden genomen, kom je terecht in een nul-energiesituatie, maar daarvan is absoluut geen sprake.

Is de provincie van plan de door haar geformuleerde randvoorwaarden beslissend te laten zijn voor het al dan niet meedoen aan het project in de vorm van cofinanciering?

De heer BAAS heeft de indruk dat de heer Kuiper nu wat doorschiet. Het gaat om een energieneutraal sportcomplex en niet om een complex dat in alle andere opzichten ook duurzaam moet zijn.

De heer KUIPER verwijst naar de in de beleidsbrief vermelde maatregelen en wijst er nog op dat duurzaamheid veel meer behelst dan alleen maar het toepassen van duurzame materialen.

De heer BAAS merkt nogmaals op dat het in het onderhavige voorstel gaat om "energieneutraal" en niet om "duurzaam".

De heer KUIPER zegt dat niet wordt voldaan aan de eisen die mogen worden gesteld aan een energieneutrale benadering. Als aan de in de beleidsbrief gestelde voorwaarden wordt voldaan, zal dat de geloofwaardigheid van de provincie alleen maar vergroten. Als zij meebetaalt, moet zij ook bepalen.

De heer DIJKS wil graag dat de heer Kuiper ook de hoogte van de budgetten in acht neemt. Als er meer geld wordt uitgetrokken, kan er ook meer worden gedaan.

De heer KUIPER zegt dat het budget van circa €200.000,-- niet wordt besteed aan energiematregelen, maar aan duurzaam bouwen.

De heer DIJKS benadrukt dat het hier gaat om het onderzoek van Invent naar de mogelijkheden van energieneutraal bouwen van een sportcomplex. Daarvoor is ook het budget van €200.000,-- bedoeld.

De heer KUIPER meent dat de uitvoeringsplannen op geheel iets anders wijzen. Van de acht in de beleidsbrief genoemde maatregelen zitten er vijf niet in.

Mevrouw VAN DOMMELEN kan zich geheel vinden in de in de beleidsbrief vermelde uitgangspunten. De beleidsbrief zegt echter niets over de bouwplannen, terwijl het Invent-onderzoek nog niet is afgerond. Eigenlijk beschikken de staten nog niet over de ins en de outs, nodig voor een verantwoorde afweging. Bovendien wacht Assen af of de provincie wel meedoet. Moet nu worden gesproken van een onvoldragen voorstel? Mag van de provincie worden gevraagd om zonder meer € 100.000,-- daarin te steken? Het lijkt spreekster dat in ieder geval moet worden voldaan aan de provinciale randvoorwaarden. In de provinciale nota over energiebeleid wordt gerept van een terugverdientermijn van maximaal vijf à tien jaar. Zonnecollectoren en windturbines voldoen daar echter niet aan. Zij had al met al graag het onderzoek van Invent onder ogen gehad. Wat doet de provincie als de gemeente Assen niet meedoet?

Mevrouw REMMELTS vraagt of mevrouw Van Dommelen, in tegenstelling tot hetgeen haar fractie eerder van mening was, vraagtekens zet bij zonne-energie, nu de terugverdientijd zo lang is.

Mevrouw VAN DOMMELEN herhaalt dat zij het rapport van Invent wil afwachten. Dan kan ook de vraag worden beantwoord hoeveel van het beschikbare budget moet worden besteed aan zonnecollectoren.

De heer SMIT wil graag weten waar mevrouw Van Dommelen haar kennis over de lange terugverdientermijnen van wind- en zonne-energie vandaan haalt.

Mevrouw VAN DOMMELEN antwoordt dat zij die kennis heeft van provinciale ambtenaren, toen de energiebesparing in het provinciehuis zelf aan de orde was.

Het komt de heer SMIT heel onwaarschijnlijk voor dat die termijnen zo lang zijn.

Mevrouw VAN DOMMELEN hoopt dat de gedeputeerde uitsluitsel zal kunnen geven.

De heer KUIPER denkt dat mevrouw Van Dommelen in haar vragen aan de ambtenaren geen onderscheid heeft gemaakt tussen fotovoltaïsche cellen en warmte-energie die geleverd

wordt door de zon. In het laatste geval is sprake van een veel lagere terugverdientijd. Juist bij sportcomplexen zou dat een heel goede toepassing zijn.

De heer BAAS wil ook een veer steken op de hoed van de heer Dijks voor zijn initiatief met betrekking tot het sportcomplex in Assen. Ook spreker wil graag weten wanneer het rapport van Invent klaar is. Kan de provincie volstaan met een bedrag van € 100.000,-- of kan het nog meer worden? Hij vindt een bedrag van € 200.000,-- voor energieneutrale maatregelen op een bedrag van € 3 miljoen overigens niet erg problematisch. Is het wel verstandig om in provinciale stukken zinnen op te nemen als "Nu het Rijk het laat afweten..." enz.? Op het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu zal al snel worden gedacht dat de provincie de gaten opvult die het Rijk laat liggen. Welke zijn de "reeds ingezette initiatieven"? Zijn daarbij vergelijkbare bedragen in het geding?

De heer DIJKS dankt de commissie voor de complimenten. Daar waar kansen liggen, treedt de provincie handelend op. Probleem is vaak dat alle mooie plannen op het gebied van duurzaam bouwen sneuvelen door geldgebrek. Nu kan de financiële lat natuurlijk heel hoog worden gelegd zodat er meer wordt bereikt, maar de praktijk van alledag laat dat niet toe. Enig realisme op dit punt kan geen kwaad. Soms moet gekozen worden tussen niets en iets.

De gemeente Assen heeft te kennen gegeven extra maatregelen te willen nemen ten behoeve van de energieneutraliteit van een sportpark in Kloosterveen.

De heer KUIPER meent te kunnen zeggen dat dit project ongetwijfeld dezelfde weg zal gaan als andere ambitieuze plannen in de wijk Kloosterveen op het gebied van duurzaam bouwen. Kan de gedeputeerde de garantie geven dat de in de beleidsbrief vermelde maatregelen inderdaad worden genomen?

De heer DIJKS zegt dat de gemeente bereid is € 100.000,-- beschikbaar te stellen voor energieneutraal bouwen als de provincie dat ook doet. Het rapport van Invent zal waarschijnlijk volgende week verschijnen en dan zal duidelijk worden welk prijskaartje hangt aan het streven om energieneu-

traal te bouwen. De provincie bijdrage is maximaal € 100.000,--

De heer GAASBEEK vraagt of het statenstuk een B-stuk blijft zolang het Invent-rapport nog niet is verschenen.

De heer DIJKS antwoordt ontkennend. De provincie is in principe bereid om € 100.000,-- te investeren in een energieneutraal project. Als dat bedrag ten enenmale ontoereikend is, zullen de staten dat natuurlijk horen.

De heer HORNSTRA vraagt of de gedeputeerde genoeg neemt met iets minder energieverbruik in plaats van een energieneutrale situatie.

De heer DIJKS gaat ervan uit dat het bedrag van € 200.000,-- voldoende is om de beoogde maatregelen te kunnen nemen. Met het oog op de voorbeeldfunctie blijft energieneutraal bouwen het uitgangspunt.

De heer KUIPER vraagt of de provincie het geld terugvraagt als de ambities niet zijn gerealiseerd.

De heer DIJKS antwoordt dat, als een energieneutraal sportcomplex niet binnen het budget kan worden gerealiseerd, er twee mogelijkheden zijn. De eerste is dat het gewoon niet doorgaat en de tweede is dat dan de vraag aan de orde komt of er nog meer geld beschikbaar moet worden gesteld. De provincie Drenthe betaalt in principe € 100.000,-- en de gemeente Assen moet de rest betalen.

De heer BAAS vraagt wat de provincie gaat doen als de gemeente Assen de lat lager legt.

De heer DIJKS antwoordt dat dan niet voldaan wordt aan de provinciale uitgangspunten en dat de provincie dan dus niet betaalt. Het project gaat dan niet door. Het is de gemeente die de opdracht heeft gegeven met betrekking tot energieneutraal bouwen en niet de provincie.

Het rapport van Invent is ook voor andere instanties beschikbaar. Aan het ter beschikking stellen van bestekplannen aan andere gemeenten hangt een prijskaartje.

Mevrouw REMMELTS neemt aan dat het bedrag van € 200.000,-- niet is bedoeld om Invent het rapport te laten maken.

De heer DIJKS kan dat beamen.

Per 1 januari 2003 heeft het Rijk een aantal subsidies geschrapt, waardoor een aantal projecten in de pijplijn moest sneuvelen. Het is niet de bedoeling dat de provincie voortaan elk initiatief met betrekking tot energieneutraal bouwen gaat honoreren. Het moet immers op den duur normaal beleid worden. Bovendien komt er door de voorbeeldprojecten steeds meer kennis beschikbaar. Vervolgens merkt spreker op dat het plaatsen van Turby-windturbines mogelijk is.

De heer KUIPER wijst erop dat deze turbines in een woonwijk zullen worden geplaatst.

De heer DIJKS zegt dat de gemeente Assen verantwoordelijk is voor de vergunningen. Plaatsing is in ieder geval niet in strijd met het provinciaal beleid.

Omdat er bij het project in Kloosterveen sprake is van een mix van maatregelen, is er sprake van een gemiddelde en in dit geval redelijke terugverdientijd. De gemeente zal beslissingen moeten nemen in de sfeer van de exploitatie. In ieder geval wordt een onrendabele top weggehaald door de provinciale subsidie. Particulieren zullen uiteraard andere overwegingen hanteren dan de provincie.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw REMMELTS deelt mee dat, wat haar fractie betreft, het statenstuk een A-stuk wordt.

De heer HORNSTRA zegt dat hij alleen een antwoord besluit kan nemen, als het rapport van Invent voorligt.

De heer SMIT stelt vast dat de gedeputeerde een dilemma heeft. Hij heeft een voorstel ingediend waarbij de nodige vraagtekens kunnen worden geplaatst, terwijl de gemeente Assen voor de inhoud ervan verantwoordelijk is. Het lijkt spreker dat de problemen al zijn begonnen bij het ontwerp en de keuze die de architect heeft gemaakt.

Er zijn nog maar weinig architectenbureaus deskundig op het gebied van duurzaam en energie-neutraal bouwen. Het bureau Invent en het bouwbedrijf zagen zich geconfronteerd met een ontwerp, waarin al de eerste stap - de overspanningen - niet goed was. Als het ontwerp niet goed is, is het heel moeilijk om het in de vervolgfase te repareren. Echt duurzaam bouwen begint met het kiezen van een goede architect.

De heer BAAS krijgt de indruk dat de heer Smit de inhoud van het Invent-rapport al kent.

De heer SMIT antwoordt dat dat niet het geval is. Hij wil duidelijk maken dat het niet alleen een kwestie is van meer of minder geld. Het gaat erom dat al in de eerste fase van een project de juiste stappen worden gezet. Hij kan niet overzien of er nog correcties kunnen worden aangebracht.

De heer DIJKS zegt dat het ontwerp is afgerond.

De heer SMIT stelt vast dat dit een bevestiging is van zijn constatering dat de eerste stappen niet juist waren. Daarop zullen de goede voornemens ongetwijfeld stranden. Hij blijft van mening dat de eisen op het gebied van duurzaam bouwen en energieneutraliteit moeten worden gehandhaafd.

De heer DIJKS vindt de koppeling met duurzaam bouwen onterecht. Het gaat nu enkel en alleen om de energieneutraliteit van een sportcomplex.

De heer SMIT meent dat duurzaam bouwen in alle gevallen een randvoorwaarde is. De provincie subsidieert geen projecten die niet duurzaam gebouwd worden. Als de garantie van energieneutraliteit niet kan worden gegeven, moet de gedeputeerde terugkomen in de commissie.

De heer VANDER SCHOOT leest in de bijlage dat de gemeente Assen duurzaamheid centraal heeft staan in haar bedrijfsfilosofie en dat in alle facetten van de bouw van accommodaties deze filosofie terugkeert. Spreker stelt op grond hiervan vast dat het gaat om een ordinaire subsidieaanvraag ten behoeve van het sportcomplex. Hij voegt eraan toe dat de gemeente zal moeten voldoen aan de provinciale randvoorwaarden. Omdat hij eerst wil weten of dat het geval is, blijft het statenstuk wat hem betreft voorshands een B-stuk.

Ook de heer GAASBEEK kan niet instemmen met de status van A-stuk. Hij hanteert daarbij dezelfde overwegingen als de heren Hornstra en Van der Schoot.

De heer KUIPER zegt dat wat betreft de te gebruiken materialen, de manier van isoleren en dergelijke voldaan is aan de gestelde voorwaarden.

Door een gebouw "zongericht" te situeren, kunnen aanzienlijke besparingen worden bereikt. Uit de plannen blijkt echter niet dat aan die basisvoorwaarde is voldaan. Als uit het rapport van Invent blijkt dat het op grond van de voorliggende plannen niet mogelijk is om energieneutraal te werken, zal de provincie dus niet de gevraagde € 100.000,- verstrekken.

Mevrouw REMMELTS vraagt de heer Kuiper of dat naar zijn mening ook niet moet gebeuren als de nagestreefde energieneutraliteit net niet wordt gehaald.

De heer HORNSTRA zegt dat in de statenvergadering duidelijk zal worden welke afweging de diverse fracties maken.

De heer KUIPER zegt dat zijn fractie de gedeputeerde zal houden aan zijn uitspraken.

Mevrouw VAN DOMMELEN wil eerst het rapport van Invent onder ogen hebben alvorens een besluit te nemen.

De heer BAAS sluit zich aan bij mevrouw Van Dommelen.

De heer DIJKS kan niet garanderen dat voor de eerstkomende statenvergadering de gewenste duidelijkheid is geschapen.

Mevrouw STOEL meent dat de commissie een duidelijk signaal heeft afgegeven.

De heer DIJKS beaamt dat. Als de gemeente Assen te kennen geeft voor de € 200.000,- bijvoorbeeld 70% van de doelstelling met betrekking tot energieneutrale bouw te kunnen realiseren en niet 100%, kan natuurlijk worden meegedeeld dat de provincie niet meedoet, maar zover is het nog niet. Het is overigens niet de bedoeling dat het Invent-rapport van kaft tot kaft wordt besproken.

De staten zullen de conclusies van het rapport en zo mogelijk ook de bevindingen van de gemeente Assen voor de eerstkomende statenvergadering ontvangen. Dan zullen ook de diverse keuzemogelijkheden worden voorgelegd.

De VOORZITTER stelt vast dat het statenstuk afdoende is besproken. Hij memoreert dat dit de laatste vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen is geweest in deze samenstelling. Iedereen is op zijn eigen wijze bezig geweest met het behartigen van de belangen van de provincie, maar steeds is er op een plezierige manier vergaderd. Hij dankt de commissieleden en de gedeputeerden voor hun inbreng. Ook dankt hij de secretaris voor zijn inzet ten behoeve van de commissie. Ten slotte dankt hij de heer Dijkstra voor zijn bevolgen inbreng namens GroenLinks gedurende 18 jaar. Hij wenst hem alle goeds toe voor de toekomst.

11. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 12.54 uur.

RV

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 10 februari 2003 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 20 De heer DIJKS zegt toe de staten voor de eerstkomende statenvergadering op 19 maart aanstaande te informeren over de bevindingen van de gemeente Assen en het Bureau Invent over de mogelijkheden om een energieneutraal sportcomplex te bouwen in die gemeente.

GRUTTOPLAN ZUID-WEST DRENTHE

De achteruitgang van de grutto in de afgelopen 10 jaar in Z.W. Drenthe is 70 procent geweest. Dat komt door verschillende oorzaken;

- Intensieve landbouw
- Ontwatering
- Ruilverkavelingen
- Versnippering van open gebieden
- Verruiging en verschraling van reservaten
- In sommige gebieden hoge predatie

Het grootste verlies vindt plaats tijdens het vroeg en grootschalig maaien. Tijdens het maaien wordt reeds 40 % van de jongen uitgemaaid. (bron SOVON). De overlevende jongen krijgen te maken met voedselschaarste en een tekort aan dekking. Predatoren krijgen volop kans om in die kale vlaktes jongen te verschalken door het ontbreken van dekking.

Ingezette middelen om weidevogels een toekomst te geven is o.a. de Ruime Jas. Dat zijn begrensde gebieden, waarbinnen met een verhouding van 1 op 6 een overeenkomst kan worden afgesloten. (Wanneer 600 hectares is begrensd, kan voor 100 hectares een overeenkomst afgesloten worden.) De gelden voor deze overeenkomsten worden betaald via het Programma Beheer. (het Rijk)

Wat is nu het resultaat van die ruime jas gebieden?

Alleen het gebied Drostendiep voldoet aan de doelstelling.

In het gebied Alteveer komt slechts 1 % van de Drentse populatie voor. In vergelijking met ons grutto plan wordt er ongeveer 90.000 euro per jaar uitbetaald. (540.000 euro over 6 jaar) Oude Diepje komen geen grutto's voor.

In het gebied Nijeveen (geringe deelname) komen op de percelen met een overeenkomst tot op heden geen weidevogels voor en zal in de toekomst ook geen weidevogels herbergen. Er zijn ongeveer 15 hectares afgesloten, waar geen weidevogels voorkomen. De buurman van de eigenaar van die overeenkomsten zit er over te denken ook een overeenkomst af te sluiten (20 hectares). Dat is mogelijk, omdat hij binnen het begrensd gebied ligt. Te verwachten dus 35 hectares, waar geen vogel voorkomt.

Conclusie; ondanks de ingezette middelen hebben wij nog steeds te maken met de achteruitgang van de weidevogels, dus de achteruitgang van de weidevogels heeft ook te maken met de gebrekkige manier van inzet van middelen.

Om deze fouten niet nog een keer te begaan, hebben wij het grutto plan ontwikkeld. Ik denk, dat ook iedereen op de hoogte is van ons plan. Ons doel is een stuk maatwerk. Waar geen vogels zitten, ook geen overeenkomst. Dus voor zo weinig mogelijk geld een zo hoog mogelijk rendement. Dit natuurlijk ook voor de toekomst, waar de vogels zitten ook de middelen inzetten. In het ingezonden stuk van de hr. Liebe staan bedragen genoemd. Wij willen er op wijzen, dat het bedrag van de Ruime Jas (€13.5000.--) verhoogd dient te worden met de kosten gelijk ons grutto plan, nl. €105.000.--(kosten voor het Rijk).

Zoals U hebt gelezen, komt er in het gebied slechts 4 % van de Drentse populatie voor. Wanneer echter ons grutto plan gehonoreerd wordt, zie ik door het latere maaien op de

aangewezen percelen dit percentage duidelijk omhoog gaan. De opmerking van , dat men het geld beter in andere gebieden kan stoppen, roept bij ons vraagtekens op, nl. welke gebieden.

Zoals in het ingezonden stuk van de hr. Liebe staat vermeld, is er wel de mogelijkheid om het gebied te begrenzen, ondanks dat wij duidelijk te kennen hebben gegeven dit niet te willen. Het enige, wat wij hieruit kunnen concluderen is, dat wanneer het Rijk ons plan moet betalen het een goed plan is, maar wanneer de Provincie het moet betalen, er veel haken en ogen aan zitten.

Ons plan is een pilot. Wij willen proberen via dit plan de grutto voor Z.W. Drenthe te behouden. De gruttopopulatie is op sterven na dood, dus moeten wij alle zeilen bijzetten om deze vogel in onze regio te behouden. Het gruttoplan is een plan, dat alleen voor de aangevraagde percelen geldt, dus over precedentwerking kunnen wij niet spreken. Wij vragen ook niet om de begrenzingen op te heffen en flexibel weidevogelbeheer mogelijk te maken. Wij willen alleen maar proberen aan te tonen, dat je met flexibel weidevogelbeheer naar alle waarschijnlijkheid veel betere resultaten kunt boeken dan wat nu de mogelijkheden zijn.

Vandaar ons gruttoplan, laten wij nu eens kijken, wat het resultaat is over enkele jaren en het lijkt ons zeer zinvol om over enkele jaren de gegevens van ons gruttoplan en die van de Ruime Jas gebieden eens naast elkaar te leggen, om misschien in de naaste toekomst tot een oplossing te komen om de achteruitgang van de grutto te veranderen in een vooruitgang.

Samenwerkende weidevogelgroeperingen;
p.a. H. Folkerts,
Werkhorst 3,
7944 AP Meppel.
Tel. 0522-257282